

ДНЕВНИКЪТЪ

(стенографически)

на

XI^{то} Обикновено Народно Събрание

(първа редовна сесия).

XXXIX заседание, сжбота, 22 декемврий 1901 г.

(Отворено въ 4 ч. слѣдъ пладнѣ подѣ прѣдсѣдателството на прѣдсѣдателя г. М. Балабановъ.)

Прѣдсѣдательтъ: (Звъни.) Засѣданието се отвара.
Моля г. секретаря да прочете списъка на г. г. народнитѣ прѣдставители.

Секретарь А. Урумовъ: (Прочита списъка. Отсѣтствуватъ г. г. прѣдставителитѣ: В. Димчевъ, А. Ибишевъ, Сп. Ивановъ, А. Каназирски, Ц. Мисловъ, С. Поповъ, Х. Славейковъ, Ю. Теодоровъ, Д. Бановъ, и Я. Юмеровъ.)

Прѣдсѣдательтъ: Отъ 165 народни прѣдставители отсѣтствуватъ 10; има законенъ съставъ — засѣданието продължава.

Съобщавамъ най-напрѣдъ на почитаемото Народно Събрание, че е постѣпило въ бюрото едно прѣдложение отъ Министерството на Външнитѣ Работи и на Изповѣданията за одобрѣние сключеното между Българското и Ромѣнското Правителства съглашение за продължение търговската спогодба между двѣтъ държави. И прѣдложението гласи така: (Чете.) „Одобрява се сключеното между Българското и Ромѣнското правителства съглашение за продължение на търговската спогодба между двѣтъ държави, върху клаузата на най-благоприятствуваната държава, за една година — отъ 1 януарий до 31 декемврий 1902 г. включително.“

Постѣпило е, послѣ, отъ Министерството на Финанситѣ прѣдложение за продължение срока за обмѣняване златнитѣ банкноти на Българската Народна Банка съ сребро до 31 декемврий 1902 г., заедно съ изложение на мотивитѣ му.

Най-послѣ, има постѣпило отъ сѣп. стерство прѣдложение за гласуване $\frac{2}{12}$ отъ тазгодишния бюджетъ за идущата 1902 г.

Тия сѣ прѣдложенията, които сѣ постѣпили.

Съобщавамъ най-послѣ, че има тукъ нѣколко прошения за отпуски и даденитѣ разрѣшения отъ насъ; но, понеже всички бѣхме въ отпускъ, нѣма да ги съобщавамъ на Събранието, защото, най-сетнѣ, всички бѣхме въ едно и сѣщо положение.

Това е, което имахъ да съобщя.

Има думата г. Даневъ.

Министъръ-Прѣдсѣдатель Д-ръ С. Даневъ: Г-да народни прѣдставители! Министерството, което се прѣдставлява днесъ прѣдъ васъ, като поема управлението на страната, счита за дългъ да направи слѣдующата декларация.

Министерството заявява, на първо мѣсто, че ще положи всички възможни усилия, за да работи въ съгласие съ сегашното Народно Събрание. Колкото за неговата програма, тя е програмата на прѣдшествующето министерство; тѣй че, нѣма нужда да я развивамъ наново.

Относително финансовия въпросъ, министерството, като има прѣдъ видъ стѣсненото положение на държавното съкровище и прѣдъ видъ вота на Народното Събрание отъ 11 того, ще прибѣгне къмъ всички възможни срдѣства, като вземе и всички нужни мѣрки, които се диктуватъ отъ обстоятелствата, за да се излѣзе отъ това положение. Разбира се, всички мѣроприятия ще бждатъ вамъ прѣдложени на обсъждане и одобрѣние. Важното е,

че при тяхното вземане Правителството не ще изпуща изпрѣдъ видъ изказаниѣ тукъ отъ г. г. народнитѣ прѣдставители мѣнния по въпроса за заема.

Г-да народни прѣдставители! Първата грижа на Правителството би трѣбвало да бѣде вписането на бюджета; но тъй като ние се намираме въ края на годината и поради късотата на врѣмето не е възможно да се резгледа и приеме бюджетътъ, то не остава друго освѣнъ да поискаме отъ васъ $\frac{2}{12}$ за мѣсецитѣ януарий и февруарий. Между това бюджетопроектътъ ще бѣде приготвенъ и внесенъ. Покрай туй ние мислимъ, за да се не губи и врѣме, па и да не отидатъ даромъ онѣзи прѣдложения и законопроекти, които сж минали на първо и второ четене, да ви прѣдложимъ, щото първата редовна сесия на XI-то Обикновено Народно Събрание да се продължи до 1 мартъ.

По въпроса за $\frac{2}{12}$ -тъ ние молимъ, щото нашето прѣдложение да се тури на пръвъ дневенъ редъ още утрѣ, тъй като коледнитѣ празници наблюдаватъ и много народни прѣдставители ще искатъ да отидатъ по домоветѣ си.

И така, азъ моля г. г. народнитѣ прѣдставители да се съгласятъ, първо, за продължение на сесията до 1 мартъ и, второ, да имаме утрѣ засѣдание и въ това засѣдание да се положи на разискване прѣдложението на правителството за гласуването на $\frac{2}{12}$ отъ бюджета.

Г-да народни прѣдставители! Ако искаме отъ васъ $\frac{2}{12}$, това е отъ нѣмай-къдѣ, защото тъй се сложиха обстоятелствата. Ако ги вотирате, ние нѣма да считаме това като вотъ на довѣрие, ами ще считаме, че давате възможностъ на Правителството да покаже по кой пътъ то ще върви въ управлението на страната. Слѣдователно, при разискването на въпроса, азъ ще моля г. г. народнитѣ прѣдставители да не изпущатъ изпрѣдъ видъ туй обстоятелство. Нашето Народно Събрание е пѣстро, а ние, които прѣдставяваме само една група, цѣнимъ много хубаво нашата слабостъ. Ако при всичко това излизаме прѣдъ васъ, то е, защото мислимъ, че мѣроприятията, които ще прѣдложимъ на обсъждане, ще бѣдатъ отъ естество да намѣрятъ одобреніе отъ всички банки на почитаемиѣ народни прѣдставители.

Въ тая смисълъ ние апелираме къмъ васъ, г-да народни прѣдставители, и ви молимъ, да ни дадете нужната поддръжка. (Ржкоплѣскане отъ лѣвицата.)

Прѣдседателътъ: Има думата г. Ризовъ.

Министъръ-Прѣдседателъ Д-ръ С. Даневъ: Азъ моля по продължението на сесията да се разисква.

Т. Теодоровъ: На първо мѣсто трѣбва да се прочете височайшиятъ указъ за съставянето на министерството: Събранието нѣма свѣдѣния какво е...

Министъръ-Прѣдседателъ Д-ръ С. Даневъ: Ако това не е извѣстно на г. г. народнитѣ прѣдставители. (Д. Марковъ: „Телеграфъ“ го прѣдаде!) Нѣма никакъвъ законъ за това, нито пъкъ постановление на конституцията. Но попече се интересуватъ г. г. народнитѣ прѣдставители, нѣма освѣнъ да ви кажа, че отъ колегитѣ, които тукъ виждате, г. Кънчовъ е новъ Министъръ на Народното Просвѣщение; г. г. генералъ Паприковъ и Радевъ задържатъ досегашнитѣ си портфьоли; г. Сарафовъ поема, заедно съ Министерството на Вѣтрѣшнитѣ Работи, и Министерството на Финанситѣ, а г. Людскановъ, заедно съ Министерството на Търговията и Земледѣлието — и онова на Обществениѣ Сгради. (Г. Теодоровъ: Указа трѣбва да прочетете. Не можете да говорите устно!) Ако искате, прочее, да знаете състава на Министерството, азъ ви го казахъ. За да настоявате да прочета указа, трѣбва да посочите на основание на кой законъ искате това.

Д. Ризовъ: Отъ чие име говорите? Князътъ назначава министритѣ — дайте Княжеския подписъ, указа. Вие сте депутатъ само. (Вълнение между прѣдставителитѣ.)

Министъръ-Прѣдседателъ Д-ръ С. Даневъ: Г-да народни прѣдставители! Ако искате да гледате на работата сериозно — а азъ се отнесохъ къмъ пей съ всичката сериозностъ — трѣбва да се задоволите съ моята дума. Щомъ се явиваме тукъ на червената маса, естествено е, че се явиваме въ силата на единъ указъ. Ние можехме да ви прочетемъ и указа, но такъвъ обичай досега не е имало. Никога указътъ за съставянето на едно министерство не се е съобщавалъ въ Народното Събрание. Ето защо нѣма нужда да се прочете указа.

Д. Ризовъ: За указа азъ мисля, че не може да бѣде и въпросъ. Намѣсто да споримъ съ цѣли часове, най-хубаво е, да се прочете указътъ. Не виждамъ защо, когато Министерството бърза съ нѣкои работи създава прѣдметъ на споръ съ цѣли часове, когато работата се опростотворява, ако се прочете този указъ.

Министъръ-Прѣдседателъ Д-ръ С. Даневъ: Ако Събранието счита това за необходимо, нека да се даде отидихъ за 5 минути.

Прѣдседателътъ: Давамъ 5 минути отидихъ.

(Слѣдъ отидихъ.)

Прѣдседателътъ: (Звъни.) Засѣданието продължава.

Има думата Министъръ-Прѣдседателъ г. Даневъ.

Министъръ-Прѣдседателъ Д-ръ С. Даневъ: (Чете.)

„Указъ

№ 14

Ние Фердинандъ I

съ Божия милостъ и народната воля,
Ниязъ на България.

По предложението на Нашия Прѣдсѣдателъ на Министерския Сѣвътъ, Министъръ на Финансите и управляющъ Министерството на Народното Просвѣщение, г. П. Каравеловъ, прѣдставено Намъ съ доклада му отъ 21 декемврий 1901 г., подъ № 731,

Постановихме и постановяваме:

I. Да приемемъ оставките на Прѣдсѣдателя на Министерския Сѣвътъ, Министъръ на Финансите и управляющъ Министерството на Народното Просвѣщение, г. П. Каравеловъ, на Министра на Външнитѣ Работи и на Изповѣданията, г. Ст. Даневъ, на Министра на Вжтрѣшнитѣ Работи, г. М. К. Сарафовъ, на Министра на Правосѣдието, г. А. Радевъ, на Министра на Войната, генералъ-майоръ С. Паприковъ, на Министра на Търговията и Земледѣлието, г. А. Людскановъ, и на Министра на Обществениѣ Сгради, Пѣтищата и Сѣобщенията, г. И. Бѣлиновъ.

II. Изпълнението на настоящия указъ възлагаме на Нашия Министъръ-Прѣдсѣдателъ.

Издаденъ въ Нашата столица София на 21 декемврий 1901 г.

Фердинандъ.

Приподписалъ Министъръ-Прѣдсѣдателъ:

П. Каравеловъ.

Указъ

№ 15

Ние Фердинандъ I

съ Божия милостъ и народната воля,
Ниязъ на България.

На основание чл. 150 отъ конституцията,

Постановихме и постановяваме:

I. Назначаваме г. Д-ръ Ст. Даневъ за Нашъ Министъръ-Прѣдсѣдателъ.

II. Изпълнението на настоящия указъ възлагаме на Нашия Министъръ-Прѣдсѣдателъ.

Издаденъ въ Нашия дворецъ въ столица София на 21 декемврий 1901 г.

Фердинандъ.

Приподписалъ Министъръ-Прѣдсѣдателъ:

П. Каравеловъ.

Указъ

№ 16

Ние Фердинандъ I

съ Божия милостъ и народната воля,
Ниязъ на България.

По предложението на Нашия Министъръ-Прѣдсѣдателъ Д-ръ Ст. Даневъ, прѣдставено Намъ съ доклада му отъ 22 декемврий 1901 г., подъ № 732,

Постановихме и постановяваме:

I. Да назначимъ Министъръ-Прѣдсѣдателя Д-ръ Ст. Даневъ и за Министъръ на Външнитѣ Работи и на Изповѣданията, г. М. К. Сарафовъ за Министъръ на Вжтрѣшнитѣ Работи и управляющъ Министерството на Финансите, г. В. Кънчовъ за Министъръ на Народното Просвѣщение, г. А. Радевъ за Министъръ на Правосѣдието, генералъ-майоръ С. Паприковъ за Министъръ на Войната и г. А. Людскановъ за Министъръ на Търговията и Земледѣлието и управляющъ Министерството на Обществениѣ Сгради, Пѣтищата и Сѣобщенията.

II. Изпълнението на настоящия указъ възлагаме на нашия Министъръ-Прѣдсѣдателъ.

Издаденъ въ Нашия дворецъ въ столица София на 22 декемврий 1901 г.

Фердинандъ.

Приподписалъ Министъръ-Прѣдсѣдателъ:

С. Даневъ.

И така, азъ моля, като нѣмаме днесъ никакъвъ дневенъ редъ, да се рѣши предложението, което ние правимъ, за продължение сесията до 1 мартъ. (М. Такевъ: Ще говоримъ по декларацията на Правителството!) Нѣма съмнѣние, щомъ турите това искане на дневенъ редъ — а ние прѣдлагаме да има утрѣ засѣдание — ще иматъ думата г. г. народнитѣ прѣдставители, както по единия, така и по другия въпросъ.

Прѣдсѣдателътъ: Г-нъ Ризовъ има думата по тоя въпросъ.

Д. Ризовъ: По кой въпросъ? (Ц. Таслаковъ: По продължението на сесията!) Не по продължението, а по декларацията на Министерството ще говоримъ.

Министъръ-Прѣдсѣдателъ Д-ръ С. Даневъ: Г-нъ Прѣдсѣдателю! Ако, безъ да има дневенъ редъ, може да се говори по нашата декларация, тогава може да се говори и по други въпроси, а това, менѣ ми се струва, би било противно на правилника. Азъ желая да се говори по декларацията, но, ако искаме да бъдемъ практични, можемъ да съединимъ разискванията за $\frac{2}{12}$ съ въпроса за министерската декларация, защото тѣ сж двѣ нѣща тѣсно свързани: ще ни даде $\frac{2}{12}$ онзи, който одобрява тая декларация, а онзи, който не я одобрява, нѣма да ни ги даде. Съ една дума, мисля, че можемъ да спестимъ врѣме, ако на утрѣшния дневенъ редъ туримъ, първо, разискването на нашето прѣдложение за $\frac{2}{12}$, и, второ, разискването по декларацията на Министерството. На всѣки начинъ, отъ формална точка зрѣние мисля, че не е правилно да се говори сега по декларацията, която правимъ.

Д. Ризовъ: Понеже декларацията на Министерството не бѣше турена на дневенъ редъ и се яви, мисля, че и ние можемъ да разискваме.

Н. Цановъ: По този въпросъ искамъ думата.

Прѣдсѣдательтъ: Имате думата.

Н. Цановъ: Азъ мисля, г-да прѣдставители, че гледището на г. Министра-Президента е вѣрно: нѣмаме никакъвъ дневенъ редъ и ние можемъ да продължимъ Събранието само за утрѣ. Ще видимъ по-нататъкъ дали ще има нужда да го продължимъ още и до мартъ. И мисля утрѣ да туримъ на дневенъ редъ тия въпроси, както и въпроса за декларацията на новото Министерство, понеже нѣмаме засега дневенъ редъ. Тѣй щото, утрѣ да се турятъ всички тѣзи въпроси на дневенъ редъ. Сега да рѣшимъ продължението на сесията само за утрѣ, а утрѣ ще видимъ дали ще продължаваме за до мартъ и т. н.

Н. Козаревъ: По продължението трѣбва да говоримъ.

М. Златановъ: Моля, какъ ще туримъ на дневенъ редъ, когато нѣмаме право да засѣдаваме? По-напрѣдъ трѣбва да рѣшимъ, че се продължава сесията, да чуемъ княжеския указъ и тогава. Утрѣ, по конституцията, нѣмаме право да се съберемъ тукъ.

А. Краевъ: И азъ съмъ на мнѣние, г-да народни прѣдставители, че не можемъ да имаме засѣдание, прѣди да рѣшимъ за продължение на сесията, (Гласове: Тѣй!) а този въпросъ се прѣдшествува отъ обсъждане декларацията на новото Правителство.

Независимо отъ това, азъ мисля, че почитаемото Министерство не може да налага програма на ораторитѣ. (Министъръ-Прѣдсѣдатель Д-ръ С. Даневъ: Искамъ думата!) Щомъ нѣкой поиска думата и се качи на трибуната, той трѣбва да се ползува съ свободата на словото да сѣди за декларацията на новото Министерство.

Министъръ-Прѣдсѣдатель Д-ръ С. Даневъ: Г-да народни прѣдставители! Азъ съмъ отъ най-толерантнитѣ и желая да изслушамъ всички, но ми се види чудно какъ почитаемиятъ шуменски прѣдставителъ туря въ устата ми думи, които не съмъ произнесълъ. Азъ не искамъ да налагамъ никому програма; азъ мисля само, че ще бѣде спестяване на врѣме да съединимъ двата въпроса, които сж близки. Но прѣди-да направимъ това, азъ повдигнахъ въпроса за продължение на сесията и менѣ ми се чини, че логиката изисква да се спремъ най-първо, на него та ако този въпросъ разрѣшимъ въ една или друга смисълъ, тогава ще дойде на редъ и вториятъ въпросъ, по който тукъ се казаха нѣколко думи. И тѣй вие сами изказвате желание да обсъдите декларацията ни. Днесъ тя не е на дневенъ редъ, слѣдователно, трѣбва да се съгласите съ прѣдложението за продължение на сесията. А че ще я

критикувате — знаемъ го, и желателно е да стане това. Азъ не разбирамъ, прочее, защо да губимъ врѣме и да не слѣдваме това, което иска правилникътъ. Ако се рѣши въ утвърдителна смисълъ въпросътъ за продължение на сесията, ще искаме да има засѣдание утрѣ и тогава ще има думата г. Ризовъ.

Ц. Таслаковъ: Г-да народни прѣдставители! Прѣди всичко пѣхъ да забѣлжа, че по никой начинъ ние не можемъ да имаме засѣдание, ако не рѣшимъ сега въпроса да имаме. И менѣ ми се струва, че както повдига въпроса г. Министъръ-Прѣдсѣдательтъ, най-напрѣдъ тамъ трѣбваше да се спремъ, — за продължение сесията до 1 мартъ или до когато щемъ. Но този въпросъ не можемъ да го поставимъ на дневенъ редъ, а, прѣди всичко, нѣма защо да се постави на дневенъ редъ, още повече, че прѣчката е какъ ще се постави на дневенъ редъ, когато утрѣ нѣма засѣдание? Не сме взели рѣшение по този въпросъ и това рѣшение не е облъчено въ законната форма. Заради това азъ мисля, че най-добрѣ ще направимъ да се спремъ на този въпросъ, а именно да разрѣшимъ ще продължимъ ли сесията или не и, отъ разрѣшението на този въпросъ, по-нататъкъ ще зависи нареждането на дневния редъ. Ако имаме утрѣ засѣдание, ще имаме дневенъ редъ, а ако нѣмаме засѣдание, какъвъ дневенъ редъ ще имаме. Ето защо азъ прѣдлагамъ сега да се разиска и да се разрѣши въпросътъ: ще се продължи ли сесията или не.

А. Краевъ: Азъ съмъ доволенъ отъ обясненията, които даде г. Министъръ-Прѣдсѣдательтъ и, слѣдователно, съжалявамъ, че не съмъ го разбралъ или че не се е изразилъ по-ясно. Съгласенъ съмъ, че този въпросъ не е на дневенъ редъ. Самото прѣдложение за продължение на сесията не бѣше на дневенъ редъ, между тѣмъ ние сме длъжни сега да го рѣшимъ. Обаче то се прѣдшествува отъ декларацията на Министерството. Имаме едно ново Министерство и Народното Прѣдставителство ще трѣбва, прѣди всичко, да обсъди новото положение, прѣдъ което се намира, и да види заслужава ли сегашното Министерство да му се даде кредитъ да управлява Държавата прѣзъ прѣдстоящитѣ два мѣсеца, докато се събере наново Камарата, или не. Това, мисля, е парламентарно и конституционно и въ случай че се разрѣши въпросътъ, че може да се вотира този кредитъ, тогазъ, разбира се, ще рѣшимъ и въпроса за продължение на сесията.

Министъръ-Прѣдсѣдатель Д-ръ С. Даневъ: Г-да народни прѣдставители! Ако сте съгласни да пристъпимъ веднага къмъ обсъждане въпроса за гласуване на $\frac{2}{12}$, ние нѣмаме нищо противъ това. (А. Краевъ: Защо не!) Азъ се обърнахъ къмъ г. прѣдсѣдателя по частенъ начинъ и искахъ щото, ако се съгласятъ всички групи въ Народното Събрание, да се разиска веднага този въпросъ; тогава

щѣхме да дадемъ пълно удовлетворение и на г. Ризова, и на г. Краева и, най-сетѣ, и ние щѣхме да бъдемъ удовлетворени, защото щѣше да се разясни положението. Ако направихме въобще прѣдложение за да се продължи сесията, то е защото желаемъ да се продължи работата и въ свръзка съ това да се тури на дневенъ редъ и въпросътъ за $\frac{2}{12}$, което не е друго освѣнъ обсъждане на министерската декларация. Така че, ако Народното Прѣдставителство желае, — азъ обаче не настоявамъ това непрѣмънно да стане — ако желае да се обсъжда днесъ нашето искане за $\frac{2}{12}$, заедно съ декларацията, азъ нѣмамъ нищо противъ и съмъ на разположението на г. г. народнитѣ прѣдставители.

П. Каравеловъ: Менѣ ми се струва, че малко иначе може да се рѣши въпросътъ. Понеже продължението на сесията става съ законъ, съ съгласието на Народното Събрание и на Короната, то, за да отбѣгнемъ отъ всичко това, Министерството трѣбва да поиска отъ Народното Събрание продължението на сесията до утрѣ. Събранието ще рѣши това, Короната ще го подпише и ще стане законъ. А пъкъ утрѣ ще се разисква по всички тия въпроси: за продължение на сесията до мартъ, за декларацията на правителството, за двѣ дванадесетини и т. н. Тоя е изходътъ — другъ нѣма!

Б. Калчовъ: Това, което искахъ да кажа, уважаемиятъ г. Каравеловъ го каза. За да излѣземъ отъ това положение, само единъ изходъ може да се намѣри. Ако не искаме да разискваме днесъ въпроса за $\frac{2}{12}$ или въобще да обсъждаме декларацията на Правителството, тогазъ само това може да стане: да продължимъ сесията до утрѣ и утрѣ да се обсъдятъ тѣзи въпроси. Но ако би днесъ се подложи на разискване въпросътъ, дали да се продължи сесията до 1 мартъ, когато е въпросътъ за таква дълго продължение, естествено, този въпросъ е тѣсно свързанъ съ въпроса за новия кабинетъ. Когато имаме единъ новъ кабинетъ, който мислимъ, че е изражение на Народното Събрание, който излиза отъ срѣдата на Събранието, ние, когато искаме да продължимъ сесията съ 2 мѣсеца, за таква дълго врѣме, не можемъ да отбѣгнемъ разглеждането на въпроса, какъ гледаме ние на този кабинетъ. И ако ние гледаме довѣрчиво на тоя кабинетъ, само тогава могли бихме да се съгласимъ за продължение сесията за 2 мѣсеца. Ето защо казвамъ, че този въпросъ е тѣсно свързанъ. За до утрѣ ако се иска да се отложи, можемъ да дадемъ съгласието си, и, естествено, на прѣвъ дневенъ редъ ще бѣде било обсъждане на декларацията, било въпроса за $\frac{2}{12}$. Азъ мисля, че въпросътъ за $\frac{2}{12}$ може да бѣде съвсѣмъ отдѣленъ. Сега, мисля, че трѣбва да се отложи засѣданието за утрѣ, или пъкъ да пристѣпимъ къмъ разглеждане на въпроситѣ, за които говори г. Министеръ Даневъ.

Министъръ-Прѣдсѣдателъ Д-ръ С. Даневъ: Азъ мисля, че неправилно тукъ се повдигна въпросътъ за продължение на сесията само съ единъ день, въ свръзка съ въпроса за отношенията между Министерството и Народното Събрание. Ами че отлагането на сесията за по-дълго врѣме не е толкова въ интереса на кабинета, колкото въ интереса на самото Народно Прѣдставителство! Съ това ние искаме само да докажемъ, че желаемъ да работимъ съ Народното Прѣдставителство. Такъвъ е смисълътъ на нашето прѣдложение.

Колкото се касае за мнѣнието на Народното Прѣдставителство спрѣмо кабинета, Народното Прѣдставителство има най-хубаво сръдство да се произнесе, като разкритикува нашата декларация било днесъ, или утрѣ, или же като се произнесе по нашето прѣдложение за $\frac{2}{12}$. Нѣмаме ли довѣрието на Народното Събрание, — да ушотрѣби думитѣ на почитаемия Станимашки народенъ прѣдставител — вие не ще гласувате за $\frac{2}{12}$. Въпросътъ же за отлагането на сесията, до 1 мартъ, както ние прѣдлагаме, е въпросъ, който нѣма положително никаква свръзка съ това дали Народното Прѣдставителство има въ насъ довѣрие или не.

Но, за да не усложняваме работата, понеже въпросътъ е чисто формаленъ, ако Народното Прѣдставителство иска да работи съ насъ, както ние прѣдлагаме, нека ясно изкаже съгласието си. Въ такъвъ случай азъ нѣмамъ нищо противъ туй, щото продължението на сесията да стане, ако щете, съ единъ само день. Важниятъ въпросъ тукъ е, какъ ще погледнете вие на кабинета и азъ желая да зная, дали Народното Прѣдставителство желае да се занимава днесъ съ въпроса или ще го отложи за утрѣ. Азъ съмъ на разположението на Народното Прѣдставителство днесъ, както и утрѣ. Отъ формална страна, обаче, намирамъ, че е по-правилно да стане разискването утрѣ.

П. Станчевъ: Азъ се присѣдинявамъ къмъ тия, които се изказаха да се произнесе Народното Прѣдставителство за колко врѣме да се продължи сесията: дали за единъ день или за повече, и тогава да пристѣпимъ къмъ друга работа, защото утрѣ нѣмаме право да засѣдаваме.

М. Такевъ: Г-да прѣдставители! Менѣ ми се струва, че работата съвсѣмъ не е тѣй, както я прѣдстави г. министъръ-президентътъ и нѣкои отъ прѣдговорившитѣ. Прѣдъ насъ, слѣдъ 10—12 дневна министерска криза, се явява ново министерство съ една декларация. Това Министерство е парламентарно, т. е. то е министерство на една конституционна държава, което трѣбва да удовлетворява на двѣ условия: първо, да се ползува съ довѣрието на Народното Прѣдставителство, да изхожда отъ неговата срѣда, и второ, да има довѣрието и на Короната. Значи, първото нѣщо, което трѣбваше да стане тутакси слѣдъ явяването на това министерство, е, като чухме неговата декларация за

начина, по който мисли да управлява тази страна, да се произнесемъ дали одобряваме, дали сме съгласни съ тѣзи негови възгледи или не. Значи, прѣди всички други въпроси за нѣкакви $\frac{2}{12}$, за отлагане на сесията, за продължаване на заседанията, прѣдшествува въпросътъ: дали това Министерство е парламентарно, дали удовлетворява на елементарнитѣ начала на парламентарната наука, на парламентарнитѣ закони, дали се ползува съ довѣрието на Народното Прѣдставителство. А това можеше да стане само тогава, когато тутакси слѣдъ тържествената декларация на г. министъръ-президента вземѣхме по редъ думата, изкажехме своитѣ възгледи и се турнѣше въпросъ за довѣрие на кабинета и, ако кабинетътъ получи довѣрие, ако Прѣдставителството му укаже своето съдѣйствие, за да изкара България отъ това положение, само тогава можеше да става въпросъ: колко дена да се отложи сесията, колко дванадесетини да гласуваме, какви конвенции да одобримъ и какви да не одобряваме. Ето защо ми се струва, че и рѣчь не може да става за нѣкакви други въпроси, прѣди разрѣшението на въпроса туй Министерство е ли парламентарно, удовлетворява ли на условията на парламентарния строй въ България, ползува ли се съ довѣрието на Прѣдставителството или е пълномощникъ само на Короната, делегатъ само на Короната. Прочее, азъ ви моля да се съгласите, както сме започнали дебатитѣ, да продължаваме. Г-нъ Ризовъ е на трибуната за тази цѣль, дайте му възможность да се изкаже върху декларацията на г. министъръ-президента, дайте възможность и на всички други да се изкажатъ, и тогава ще гласуваме вотъ на довѣрие или недовѣрие на Министерството, а, слѣдъ туй, ще се разрѣшатъ останалитѣ въпроси, които Министерството прѣдлага.

Министъръ-Прѣдседателъ Д-ръ С. Даневъ: Само една дума искамъ да кажа. Азъ пакъ повтарямъ, че нѣмамъ нищо противъ да се обсъди въпросътъ, който повдига г. Такевъ, веднага и сега; но азъ мисля, че същевременно могатъ да бждатъ обсъдени и двата въпроса, съединени, защото, ако изкажете намъ довѣрие, съ това заедно приемате прѣдложението, което ние правимъ, а ако ни изкажете недовѣрие, тогава нашето прѣдложение освѣнъ че пропада, но и ние ще теглимъ всичкитѣ послѣдствия. Не прави това за друго, ами за да съединимъ двата въпроса, които сж двѣ лица на единъ и сжи въпросъ. Още единъ пжтъ казвамъ, че ако Народното Прѣдставителство желае сега да разисква повдигнатиятъ въпросъ, ние сме на негово разположение.

И. Гешовъ: Г-да народни прѣдставители! Азъ не съмъ съгласенъ съ мнѣнието на г. министъръ-прѣдседателя, че Народното Събрание може сега още да разисква въпроса за $\frac{2}{12}$, защото, споредъ чл. 52 отъ нашия вжтрѣшенъ правилникъ, всички законопроекты и прѣдложения отъ законодателенъ

характеръ се раздаватъ отпечатани на г. г. прѣдставителитѣ най-малко 24 часа прѣди разискването. Тукъ, може би, ще бжде много да искаме да се раздаде отпечатано това искане за $\frac{2}{12}$, но въ всѣки случай, струва ми се трѣбва да имаме 24 часа до разискването. Затова азъ мисля, че тоя въпросъ непрѣмѣнно трѣбва да се разисква утрѣ. Не съмъ противъ мнѣнието на г. министъръ-прѣдседателя, че може въпросътъ за довѣрието въобще на Народното Прѣдставителство къмъ новото Правителство да се съедини съ въпроса за $\frac{2}{12}$ и утрѣ и тоя въпросъ да се разисква. Днесъ, споредъ моето мнѣние, не може да се разисква въпросътъ за $\frac{2}{12}$.

Д. Христовъ: Азъ мисля, г-да народни прѣдставители, че въпросътъ е много лесенъ и много простъ. Г-нъ Такевъ казва, че ние трѣбва да разискваме прѣдварително отъ коя сръда е излѣзло Министерството, дали е парламентарно Министерството; а пжкъ азъ ще кажа, че върху тая почва и върху тоя въпросъ дебатитѣ могатъ да ангажиратъ доста врѣме. Съ какво ще ни гарантира г. Такевъ, че дебатитѣ ще бждатъ изчерпани въ скоро врѣме, че нѣма да се продължатъ до 12 ч., а тая вечеръ сесията на Народното Събрание изтича. Ето защо, при толкова ясното положение, азъ се присъединявамъ къмъ ония, които казаха, че първиятъ въпросъ, който има да рѣшимъ, е въпросътъ за продължаването на сесията. До кога? До 1 мартъ ли или до 1 февруарий, то е другъ въпросъ. Утрѣ, обаче, ние трѣбва да имаме заседание; слѣдователно, въпросътъ за продължаването на сесията до утрѣ е наложителенъ и той прѣдшествува всѣки другъ въпросъ.

Колкото се отнася до въпроса за Министерството и за неговото довѣрие, азъ мисля, че всѣки единъ въпросъ, който ще бжде повдигнатъ тукъ — въпросътъ не е за $\frac{2}{12}$, а е за декларацията — възгледитѣ, които ще бждатъ изказани върху нея, ще бждатъ възгледи за довѣрие. Прочее, ако искате да вършимъ работа, трѣбва да разрѣшимъ въпроса за продължаването на сесията поне за утрѣ. Съ туй, ми се струва, че въпросътъ е поставенъ право и ясно.

И. Вѣлиновъ: Г-да народни прѣдставители! Азъ взехъ думата за да кажа нѣщо противъ мнѣнието, което изказа г. Такевъ. Въпросътъ е много сериозенъ за да може така лесно да се разрѣши на основание на формули, които даже въ парламентарната наука не съществуватъ. Г-нъ Такевъ каза, че понеже Правителството прѣдставлява сега една делегация на Короната и Народното Прѣдставителство не му е изразило довѣрие, то тоя послѣденъ въпросъ — въпросътъ за довѣрие — трѣбвало да прѣдшествува всички други въпроси. Това не е вѣрно. Не само не е вѣрно въ науката, но не е вѣрно и въ практиката въобще и, въ частности, въ нашата практика. Г-нъ Такевъ до вчера поддържаше бившето правителство и го смѣташе за изражение

на волята на Народното Прѣдставителство и на Короната. Но бившето правителство, въ което и азъ бѣхъ членъ, вотъ на довѣрие отъ васъ не е искало. То се яви тукъ прѣдъ васъ и щомъ като вотъ на недовѣрие не получи, то вотъ на довѣрие ео ipso имаше. Въ това отношение уважаемиятъ г. министъръ-прѣдсѣдатель бѣ правъ. Отъ Правителството зависи какъвъ вотъ да тури на Народното Прѣдставителство на първо мѣсто. Ако то бѣше турило вотъ на довѣрие, ние, разбира се, нѣмахме право да се откажемъ, нито да го обсъждаме, нито да го гласуваме; но понеже то вотъ за довѣрие не иска, то е негова работа. Касае се до неговата послѣдователностъ, до неговата парламентарна честъ, която то най-добъръ може да защити. Но то ни прѣдлага за вотиране други два-три въпроса, и на първо мѣсто — да му вотираме $\frac{2}{12}$ отъ бюджета. Е добръ. Ако не щемъ да му вотираме довѣрие, да му провалимъ единъ отъ тия въпроси и работата ще се свърши. А както вече казахъ, специаленъ вотъ за довѣрие абсолютно не е нуженъ нито по исканията на науката, нито по трѣбванията на практиката въобще и по нашата въ частности.

Сега, по въпроса за продължението на сесията. И по тоя въпросъ азъ искамъ да кажа една дума. Менъ ми се струва, че най-добъръ ще бѣде да се спре върху слѣдующето. Понеже, както забѣлжихъ и уважаемиятъ г. Гешовъ, нашиятъ правилникъ изисква, въпроси отъ по-голяма законодателна важностъ да се обсъждатъ слѣдъ нѣколко врѣме отъ внасянето имъ, добръ е да се даде възможностъ на Народното Прѣдставителство да обсъди тия въпроси не днесъ, а утрѣ. Слѣдователно, на първо мѣсто се явява въпросътъ: да имаме засѣдание утрѣ — и то не толкозъ за обсъждане продължението на сесията до 1 мартъ, колкото непрѣмѣнно да бждемъ събрани тукъ утрѣ. И понеже почитаемото Правителство сподѣля тоя възгледъ; понеже г. министъръ-прѣдсѣдательтъ заяви, че той нѣма нищо, ако тѣ рѣши Камарата, азъ мисля, че, за да прѣкратимъ по-нататъшнитѣ разисквания, най-добъръ ще бѣде да се спре върху туй: да вотираме да се продължи сесията до утрѣ; Министерството още днесъ да земе Княжески указъ, въ съгласие съ нашето рѣшение, и утрѣ, заранѣта ли, слѣдъ обѣдъ ли да се съберемъ, да ни го прочете и да обсъдимъ ония въпроси, които ни се прѣдлагаше да обсъдимъ днесъ. Защото, смѣтамъ за нужно да кажа, и тукъ даже чувамъ гласове, които го казватъ, че ние може да продължимъ сесията до утрѣ, безъ да прѣдрѣшаваме, ще ли да я продължимъ до 1 мартъ. Нѣма нужда, слѣдователно, днесъ да се туря на вотъ въпросътъ за продължение сесията до 1 мартъ. По-добъръ е сега да вземемъ рѣшение за продължение сесията до утрѣ, когато ще ни се прочете и Княжескиятъ указъ за утвърждение нашето рѣшение, а утрѣ ще разискваме другитѣ въпроси. Отъ утрѣшния вотъ, прочее, а не отъ дневния, ще зависи, какво трѣбва да се направи: да се вотира

ли $\frac{2}{12}$, да се продължи ли сесията до 1 мартъ и пр. Този възгледъ, мисля, ще бѣде най-правилниятъ и най-практичниятъ и него азъ смѣтамъ, че ще трѣбва да усвоимъ.

М. Такевъ: Азъ само двѣ думи ще кажа за обяснение на това, което каза г. Христовъ и г. Бѣлиновъ. Г-нъ Христовъ казваше: „съ какво ще ни гарантирате, че дебатитѣ нѣма да се продължатъ до 12 ч., когато тая вечеръ изтича срокътъ на засѣданията на Народното Събрание?“ Вѣрно е, но тъкмо туй е противъ заключението на г. Христова. Когато ние ще видимъ, че до 12 ч. не може да се свършатъ дебатитѣ, тогава Народното Събрание ще рѣши да се отложи засѣданието или да се продължи сесията за утрѣ и се явява Министерството съ единъ указъ за утвърждение нашето рѣшение. Това е естествениятъ редъ на нѣщата. А ако свършимъ работата до 6 ч. и никой не говори и стане безполезно и излишно всѣко отлагане, тогазъ, когато ние не можемъ да гарантираме, че ще продължимъ дебатитѣ и слѣдъ 12 ч., както не можете да гарантирате и вие, че тѣ нѣма да се свършатъ въ 6 ч., — тогава какво ще правимъ? Ще отидемъ по естествения редъ на нѣщата — ще говоримъ докато дойде опрѣдѣлениятъ часъ, когато прѣдсѣдательтъ попита: часътъ е 8, желае ли Събранието да се продължи засѣданието по-нататкъ? И ако $\frac{2}{3}$ рѣшатъ, ще се продължи. Докога? До 12 часътъ — послѣдниятъ часъ на дневния денъ. Ако и тогава не свършимъ, Събранието рѣшава да се продължи сесията и на 23. И тогава Министерството ще се снабди съ указъ. Ето, по моему, естествениятъ ходъ на нѣщата.

Колкото що се касае до казането на уважаеми г. Бѣлиновъ, че и науката, и практиката сѣ противъ това, което азъ алегирахъ, ще ми позволи да му кажа, че той не е правъ, и не е правъ по слѣдующитѣ съображения. Ние сме парламентарна страна, народътъ се управлява отъ свои прѣдставители и отъ една върховна властъ, която се нарича Корона и на която принадлежи изпълнителната властъ, която властъ се упражнява чрѣзъ прѣдставители на Короната — министри; добръ, питамъ да ми се каже: въ коя парламентарна страна едно министерство, което има 25—30 души при 165 прѣдставители, може да се нарѣче правителство, изходяще отъ Народното Прѣдставителство? Коя наука парламентарна, не, кое конституционно право ни казва, че едно парламентарно министерство може да разчита на 25 души при 165 прѣдставители? Най-елементарното ръководство по конституционното право казва: Народното Прѣдставителство дава отъ своята срѣда свое министерство; туй министерство трѣбва непрѣмѣнно да се ползува съ довѣрието на народното прѣдставителство, защото изхожда изъ него. И азъ оудѣвъ когато казахъ: какъ се явява тукъ, слѣдъ 10—12 дневна криза едно правителство, което въ Камарата не разполага съ повече отъ 40 души прѣдставители, при 165,

казахъ го, защото за мене е една аномалия, за мене е необяснимо, какъ е възможно да се яви едно министерство прѣдъ такова прѣдставителство. Но тукъ г. Вѣлиновъ казваше: „практически погледнѣте! вие вчера не поддържате ли коалиционното министерство Каравеловъ—Даневъ? То нѣмаше нужда отъ вотъ на довѣрие, само защото нѣмаше вотъ на недовѣрие“. Вѣрно е, г-нѣ Вѣлиновъ, но съ една малка забѣлжка. Коалиционното Министерство разполагаше съ довѣрието на три групи, а именно: Прогресивно-либералната, Демократическата и Земледѣлческата, които тържествено бѣха обещали и бѣха подписали декларация, че ще ви поддържатъ въ Камарата, и когато се явихте въ началото съ вашата декларация като правителство, тогава всички ви рѣкопѣскаха. Обсжждането на вашата програма и поддържането на тази програма съ рѣкопѣскане, неуказването бламъ показваше тацитенъ вотъ на довѣрие. А тукъ вие изрично заявихме, че искаме да говоримъ по декларацията. Отговорътъ на тронното слово не е ли вотъ на довѣрие или недовѣрие? Да, както казва уважаемииятъ г. Влайковъ, самиятъ изборъ на бюрото е вотъ на довѣрие или недовѣрие. Ако вие по отговора на тронното слово не одобрихте вашата политика, не щѣхте ли да се провалите? Сигурно. Днесъ, обаче, вие имаме едно министерство непарламентарно, министерство, което не се ползува съ довѣрие отъ болшинството на народнитѣ прѣдставители. И какво прави то? То ни дава една декларация и ние я критикуваме. И ако вие намѣримъ, че по тая декларация България не се спасява, това министерство не може да има нашето довѣрие, и, естествено, ще се оттегли. Ето защо и наука, и практика така казватъ. Па и самиятъ фактъ, че въ коалиционното министерство се явихте слѣдъ като осигурихте довѣрието на три групи и мълчаливото довѣрие на Народната партия и на Народно-либералната — но оставямъ нея настрана. Тѣй щото, виждате, практически се бѣхте явили тукъ, съ пълна вѣра, че разполагате съ грамадно или поне релативно болшинство. А така ли е съ днешния кабинетъ? Не. Ето защо, ми се струва, че г. Вѣлиновъ не бѣше правъ когато казваше, че нито науката, нито практиката не е на моя страна. Напротивъ, елементарнитѣ начала на конституционното управление, елементарната практика на всички най-нови конституционни управления казва, че не може, освѣнъ съ пълното съгласие и довѣрие на прѣдставителитѣ на народа да засѣдава едно правителство, дошло въ събранието по делегация на короната.

Министъръ-Прѣдсѣдателъ Д-ръ С. Даневъ: Г-да народни прѣдставители! Почтениятъ пещерски народенъ прѣдставителъ ни осжди отсега още! Нѣма съмнѣние, че по-друго отъ него не очаквахме. Говорящъ по единъ прѣдварителенъ въпросъ, той се изказа и по сжществото. Ще ми позволите да взема думата по сжществото тогава, когато се

откриятъ дебатитѣ, а засега да се спремъ на прѣдварителния въпросъ. Той се състои въ слѣдующето: можемъ ли да разискваме сега веднага декларацията на министерството? Азъ ви казахъ: за мене е безразлично, ако вие, които се придържате толкова слѣпо о нашия правилникъ, мислите, че безъ повече може да се пристѣпни къмъ разглеждането на тая декларация; заявявамъ, че нѣмамъ нищо противъ и съмъ готовъ сега още да отговарямъ. Прѣдложението, което азъ направихъ — да се съедини тая декларация съ нашето искане за ²/₁₂, има чисто практическа цѣль. Г-нѣ Такевъ казва: нека се обсъди декларацията още днесъ, защото имаме още врѣме. Г-да народни прѣдставители! Ние сме словоохотливи — може да бѣде това недостатъкъ или качество, но това е фактъ, — а сега е часътъ 5, имаме толкова групи и ако всѣка група вземе думата да се изкаже по въпроса, какъ тя гледа на съставеното министерство, нѣма да има врѣме да свършатъ дебатитѣ. И какъ ще стане тогава? Въпросътъ за отлагането на сесията отъ само себе си ще се наложи. И като е така, и практически г. Такевъ надали има интересъ да настоява на своето прѣдложение. Ето защо въ сжщность отиваме тамъ, дѣто отиватъ и другитѣ оратори, между които е и г. Вѣлиновъ. Прочее, въпросътъ правилно поставенъ е този: дали да се продължи сесията, или да не се продължава? Ние прѣдложихме едно продължение по-дълго, но каза се тукъ да бѣде то само отъ единъ день; нѣма съмнѣние, че ако сме съгласни на повече, приемаме съ готовност и по-малкото. Вие желаете само единъ день — прѣкрасно, нека това да се вотира; но въ този день ще се обсъди и едното и другото. Затова моля да не продължаваме безполезно дебатитѣ, а да свършимъ.

Б. Мирски: Г-да народни прѣдставители! Говорѣ се доста по въпроса. Менѣ ми се струва, че не щѣше да се говори толкова, ако г. министъръ-президентътъ бѣше казалъ, че нѣма да счита за вотъ на довѣрие и продължението на сесията до 1 мартъ. Той каза само, че нѣма да счита вотъ на довѣрие гласуването на ²/₁₂. Мисля, че щомъ направи такава декларация г. министъръ-президентътъ, трѣбва да гласуваме и продължението на сесията до 1 мартъ и да можемъ да наредимъ днесъ дневния редъ за утрѣ, защото утрѣ не ще може да работимъ.

И. Вѣлиновъ: Азъ станахъ да кажа двѣ допълнителни думи само по въпроса, който прѣди двѣ минути развихъ. Тукъ ми направиха единъ комплиментъ, че много ясно съмъ се изказалъ прѣди малко, та вѣроятно, само г. Такевъ не ме е разбралъ. Винаги, очевидно, е моя. Азъ поддържамъ и сега поддържамъ, че едно правителство непрѣмънно трѣбва да се ползува съ довѣрието на народното Прѣдставителство. За това можемъ ли да споримъ? Едно правителство, повтарямъ, трѣбва да прѣдставлява възгледитѣ не само на Коро-

ната, но и тия на народнитѣ прѣдставители, които го поддържатъ; за това споръ нѣма. Моето становище, обаче, бѣше друго: азъ питахъ, трѣбва ли Правителството да има вотъ, специаленъ вотъ за довѣрие, или пъкъ, ако първиятъ въпросъ, който то прѣдложи на вашето разискване, би се одобрилъ — това трѣбва да се смѣта за вотъ на довѣрие, а ако би падналъ — за вотъ на недовѣрие? Да вземемъ за примѣръ нашето, коалиционното, министерство: ние особенъ вотъ на довѣрие не искаме, а пъкъ бѣхме парламентарно правителство. Но г. Такевъ прави смѣтка аритметически: тамъ имало 30 души, тамъ имало 20 и пр., слѣдователно, болшинство нѣмало. Така е. Но щомъ като правителството специаленъ вотъ за довѣрие не иска, защо да му вотираме? Нѣма пужда. Първиятъ въпросъ, който ще вотираме, ще ни покаже има ли правителството довѣрие, или не. Специално при нашата коалиция първиятъ въпросъ какъвъ бѣше? Бѣше изборътъ на г. Гешова за прѣдсѣдател на Камарата. Ако тоя изборъ бѣше падналъ, ясно е какво щѣше да бѣде положението на правителството, щомъ настроението на народнитѣ прѣдставители е противъ насъ. Но г. Гешовъ получи болшинство и зае мѣстото на прѣдсѣдател всрѣдъ рѣкопѣтсканія, и отъ тоя вотъ на довѣрие правителството бѣ доволно. Така е и въ случая. Правителството, ако поиска особенъ вотъ на довѣрие, разбира се, ние ще го обсъдимъ. Но то не го иска. Исква отъ насъ това и онова. Ние сме суверени да му откажемъ въ искането или да го уважимъ. Казахъ тая банална дума и отдѣвѣхъ, че ние сме суверени да рѣшимъ както щемъ въпроситѣ и отъ тѣхнитѣ рѣшения ще се види ясно, има ли Правителството нашето довѣрие или не. Тая бѣше моята мисль. Азъ, както виждате, не спорѣхъ по сжществото, а по формата.

Н. Цановъ : Азъ искамъ, г-да, слѣдъ това, което се каза тукъ, само да допълня прѣдложението си.

Мисля, слѣдъ това което се каза отъ г. Бѣлинова, въпросътъ е много ясенъ. Министерството иска да спази нашия вжтрѣшенъ редъ. Смѣшно би било ние да отидемъ противъ насъ си. Споредъ нашия вжтрѣшенъ правилникъ, прѣдложенията не можемъ да разискваме въ сжщото засѣдание, въ което се внасятъ; слѣдователно, ние трѣбва да спазимъ нашето суверенно право по въпроса за разискванията. Днесъ е послѣдниятъ срокъ на сесията, слѣдователно едно нѣщо трѣбва да направимъ — и азъ направихъ това прѣдложение: да искаме не онова, което иска Министерството, а да продължимъ сесията само за утрѣшния день, като се турятъ на дневенъ редъ тѣзи прѣдложения, които днесъ внесе Министерството. Ще говоримъ утрѣ относително сжщността на въпроса: е ли това Министерство конституционно, и безспорно този въпросъ ще развиваме по всѣко отдѣлно прѣдложение, внесено отъ Правителството, защото специаленъ вотъ за довѣрие или недовѣрие, безъ нѣкакво

конкретно прѣдложение отъ Правителството, не може да сжществува. (М. Такевъ: Декларацията!) защото трѣбва Народното Прѣдставителство по нѣкакъвъ въпросъ да се произнесе. Внася се запитване — по това запитване може да се внесе вотъ за довѣрие или недовѣрие на Правителството. По едно законодателно прѣдложение сжщото може да стане. Или, внася се, напр., тронното слово — при отговора на тронното слово, който ще напишемъ, ние ще покажемъ доколко съчувствуваме на политиката на Правителството, изказана въ тронното слово. Значи, по всѣки конкретенъ случай ние ще свързваме въпроса за довѣрие или недовѣрие къмъ Министерството. Такива конкретни случаи сжществуватъ: внесени сж три прѣдложения, и когато ги разглеждаме, ще ги свържемъ съ декларацията на Правителството и отъ това ще видимъ дали Правителството се ползува съ довѣрието на Народното Прѣдставителство, или не.

Азъ искамъ да допълня прѣдложението си. Понеже мисля, че Народното Прѣдставителство ще се съгласи да продължимъ сесията до утрѣ, азъ бихъ прѣдложилъ утрѣ да имаме засѣдание и прѣди, и подиръ обѣдъ.

Д. Марковъ : Г-да народни прѣдставители! Азъ не мога да разбера какъ министерски декларации се турятъ на дневенъ редъ и какви цѣли се гонятъ и биха се гонили съ дебатитѣ, които биха станали по нѣкаква министерска декларация. Това не е нѣщо, върху което да се пледира, да се обяснява и шудира. Доколкото разбирамъ отъ парламентаренъ редъ и доколкото слѣдя какво става въ хорскитѣ парламенти, единъ новъ кабинетъ, като се яви, постѣпва тѣй, както постѣпиха тѣзи почтени г-да. Става единъ отъ болшинството и дава единъ дневенъ редъ: Народното Прѣдставителство, като изслуша министерската декларация, която напълно одобрява, минава на дневенъ редъ. Туй приеме ли се, Министерството е солидно, то има вотъ на довѣрие. Такова нѣщо никой не прѣдложи. Стана ли нѣкой, който не одобрява министерската декларация, да каже: слѣдъ като изслушахме декларацията на Министерския Съвѣтъ, която ние не одобряваме, да се mine на дневенъ редъ? Приеме ли се това, Министерството е бламирано. Но едно нѣщо. Министерството за да излѣзе слѣдъ 12—13 дена, то не е дошло туку тѣй, а то си има въ джеба указъ за разтуряне на Камарата, ако не продължите сесията за утрѣ или други день и ако не му дадете $\frac{2}{12}$. Тѣзи работи трѣбва да ги разбираме: логиката ни ги налага. Ако не му дадете $\frac{2}{12}$, то ще ви прочете указа за разтурянето, а ако му дадете $\frac{2}{12}$, то ще получи вотъ на довѣрие. Заради това, азъ мисля, безъ да си биемъ главата съ министерската декларация, съ туряне за утрѣшния дневенъ редъ $\frac{2}{12}$ или друго, единъ отъ васъ, който иска, да направи прѣдложение, че Камарата одобрява декларацията на Министерството и минава на дневенъ редъ. Тогава вече ще продължимъ сесията и

за утрѣ, и за мартъ, и за априлъ. Или ако има другъ, който смѣта, че не трѣбва да се одобрява декларацията, нека прѣдложи, ние ще гласуваме и ще видимъ. Декларацията бѣше ясна: ако я одобрявате — добръ; тѣзи хора не си налагатъ мислитѣ на насъ, да ни принуждаватъ да я приемемъ. Тя е добръ обмислена, съчинена и тукъ заявена отъ устата на шефа на кабинета. Сега му е мѣстото, безъ всѣкакви дебати, да рѣшимъ: одобряваме ли я или не. Какви сж тия дебати? Че за финансовитѣ затруднения кабинетътъ мисли да намѣри особени сръдства — много хубаво. Че ако не сж достатъчни, ще намисли по-добри мѣроприятия; договоритѣ се изоставиха, но може да се намѣри другъ заемъ съ по-добри условия, — то още по-хубаво. Прѣкрасна декларация! Слѣдователно, и да я дебатираме, и да не я дебатираме, то е сѣмъщото. Азъ не желая да направя отъ моята уста прѣдложението: „като не одобряваме декларацията на Министерството, минаваме на дневенъ редъ“; може да го направи други. Министерството бѣше коректно да ви каже, че чувствува своята слабостъ, че едва ли то има тукъ 30—40 прѣдставители, но мисли съ тази Камара да работи. Ако одобрявате тая декларация, единъ отъ болшинството, изходящъ отъ групата, отъ която изхожда и Министерството, да каже, че декларацията се одобрява и да минемъ на дневния редъ, т. е. да иска продължението на сесията.

Министъръ-Прѣдсѣдателъ Д-ръ С. Даневъ: Казахъ, че съ прѣдложението, което г. Цановъ напоследѣкъ направи, да се продължи сесията съ единъ день, съмъ съгласенъ, защото, ако съмъ съгласенъ да се продължи за 2 мѣсеци, още повече съмъ съгласенъ да се продължи само единъ день, и тогава да се тури на дневенъ редъ както нашето искане за $\frac{2}{12}$, така и въпросътъ дали заслужаваме довѣрие или не. (Гласове: Да се гласува!)

Прѣдсѣдателъ: Другъ никой не иска думата. Има тогава едно прѣдложение — за продължение на сесията до утрѣ. Г-нъ министърътъ искаше да се продължи до 1 мартъ, но го оттегли сега и прѣдлага да се продължи само за утрѣ. Съ това се рѣшава и другиятъ въпросъ — че се отлагатъ разискванията и по другитѣ въпроси.

Турихъ на гласуване прѣдложението да се продължатъ засѣданията до утрѣ и моля ония г. г. народни прѣдставители, които сж съгласни да се продължатъ и утрѣ — 23 декемврий, да вдигнатъ рѣка. (Болшинство.) Събранието приема.

Министъръ-Прѣдсѣдателъ Д-ръ С. Даневъ: Това рѣшение на Народното Събрание трѣбва да бѣде одобряно отъ Короната. Азъ заявявамъ, че ще прѣдстави утрѣ, прѣди отварянето на засѣданието, указъ, съ който да се продължи сесията съ единъ день. Имамъ тукъ указъ, като мислѣхъ да се продължи тя за повече; но понеже Народното Събрание намѣри за добръ да се продължатъ засѣданията само за единъ день, азъ утрѣ ще прѣдстави указъ само за единъ день. Моля да се опрѣдѣли дневниятъ редъ, както и на кой часъ да се съберемъ тукъ.

Прѣдсѣдателъ: Утрѣ ще има засѣдание; но има прѣдложение да има и прѣди пладнѣ. Моля ония г. г. народни прѣдставители, които приематъ да има засѣдание утрѣ прѣди пладнѣ, (Гласове: въ 9 часътъ!) да вдигнатъ рѣка. (Болшинство.) Събранието приема.

Ще се съберемъ часътъ въ 9. Дневниятъ редъ ще бѣде декларацията на Министерството.

М. Златановъ: Не декларацията!

Министъръ-Прѣдсѣдателъ Д-ръ С. Даневъ: Прѣдложението на Министерството за $\frac{2}{12}$, заедно съ обсъждане декларацията.

Прѣдсѣдателъ: Има и прѣдложение за одобряние съгласението за продължение търговския договоръ между Българската държава и Ромънии.

Министъръ М. Сарафовъ: Г-нъ прѣдсѣдателю! Има и трето прѣдложение.

Прѣдсѣдателъ: Да, има и трето прѣдложение — за продължение срока за обмѣняване златнитѣ банкноти на Българската Народна Банка въ сребро съ ажио по дневния курсъ до 31 декемврий 1902 г.

Тѣзи сж прѣдложенията, които ще се турятъ на дневенъ редъ.

Е. Мирски: Моля да се тури на дневенъ редъ и третото четене на законопроекта за измѣнение чл. 55 отъ закона за полицията.

Прѣдсѣдателъ: Добръ.
Вдигамъ засѣданието.

(Вдигнато въ 5 ч. и 20 м. послѣ пладнѣ.)

Прѣдсѣдателъ: М. Балабановъ.

Подпрѣдсѣдатели: { В. Кънчовъ.
А. Краевъ.

Секретаръ: А. Урумовъ.

Началникъ на Стенографическото бюро: Т. Гълъбовъ.